

знань і цим самим спонукати студентів до самостійної роботи, здатності до самостійного, самокритичного мислення. Проектна технологія надає можливість для здійснення студентами вільного й свідомого вибору ідей, норм, цінностей, моделей поведінки, рішень тощо.

Використана література:

1. *Джонс Дж. К.* Методы проектирования : пер. с англ. – 2-е изд., доп. – М. : Мир, 1986. – 326 с.
2. *Круглова О. С.* Технология проектного обучения / О. С. Круглова // Завуч. – 1999. – № 6. – С. 90-94.
3. *Полат Е. С.* Метод проектов под час уроків іноземних мов / Е. С. Полат // Іноземні мови у шкільництві. – 2000. – № 2. – С. 3-10.
4. *Полат Е. С.* Новые педагогические и информационные технологии в системе образования : учеб. пособие для студентов пед. вузов и системы повышения квалификации пед. кадров / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Е. Петров. – М. : Академия, 2000. – 272 с.
5. *Сибірська Н. П.* Проектування педагогічних технологій / Н. П. Сибірська // Енциклопедія професійної освіти в 3 т. – М., 1999. – Т. 2. – С. 344-345.
6. *Чернілевський Д. В.* Технологія навчання дітей і її вибір / Д. В. Чернілевський // Енциклопедія професійної освіти в 3 т. – М., 1999. – Т. 2. – С. 248-249.
7. *Чечель І.* Метод проектів: суб'єктивна і об'єктивна оцінка результатів / І. Чечель // Директор школи. – 1998. – № 4. – С. 3-10.

ГАЛАЙ О. П. Проектная работа как современная технология обучения.

В статье рассматриваются сущность, формы и методы применения проектной работы. Ее роль в учебно-воспитательном процессе и значение при формировании личности студентов.

Ключевые слова: проектная работа, технология обучения, самостоятельная работа.

HALAI O. P. Project work as modern technology of teaching.

The essence, forms and methods of use of designed work in educational process; its importance for forming of students' personality are considered in the article.

Keywords: designed work, training technology, independent work.

УДК 378.37: 371.59

**Галєєва А. П., Бондарчук А. А.
Миколаївський національний аграрний університет**

**СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ
В ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ
У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

У статті розглядаються питання студентського самоврядування в Миколаївському національному аграрному університеті, виявлено його основні засади та шляхи удосконалення, які є визначальними у формуванні національної свідомості студентів, патріотичному вихованні, розумінні громадянського обов'язку, формуванні та реалізації молодіжної та освітньої політики.

Ключові слова: самоврядування, виховання, виховний процес, шляхи вирішення, методичні аспекти виховання, виховний вплив.

Сьогодні виникла соціальна потреба у формуванні такої особистості, яка б змогла розв'язувати завдання, що забезпечують входження України в європейський простір як рівноправного партнера. Залучення студентів до конструктивної участі в управлінні вищим навчальним закладом і до контролю якості освіти, зокрема сприяє формуванню ініціативної, здатної приймати нестандартні творчі рішення особистості.

Як відомо, за студентства кожен стає по-справжньому дорослою людиною, сам приймає рішення, вирішує власні проблеми, стає особистістю. Оскільки багато часу людина перебуває саме в університеті, тому більша частина всіх проблем пов'язана з студентським життям. Вирішувати ці проблеми і покликане студентське самоврядування.

Студентське самоврядування є важливим фактором розвитку суспільства, формуванні особистості, виявлення потенційних лідерів, вироблення у них навичок управлінської та організаторської роботи з колективом, формування майбутньої еліти нації.

У період активного утвердження демократичних засад в усіх сферах життєдіяльності українського суспільства актуальною є проблема гармонізації нашої системи освіти з європейською. Українська освіта прагне стати повноправним учасником Болонського процесу. Тому організація і зміст освіти у рідних alma-mater повинні відповідати світовим вимогам, однією з яких є функціонування сильного самоврядування.

Пріоритетним напрямком у роботі організації студентського самоврядування Миколаївського національного аграрного університету є реалізація завдань Болонського процесу.

Студентське самоврядування у вищому навчальному закладі – це ефективний спосіб організації колективу студентів. Він забезпечує виховний вплив на студентів шляхом їх залучення до усвідомленої активної і систематичної участі у вирішенні важливих питань навчально-виховного процесу. Самостійна творча діяльність, що побудована на засадах самоуправління, формує самостійну, впевнену в своїх силах творчу особистість.

Також його можна тлумачити як самостійну громадську діяльність студентів з реалізації функцій управління вищим навчальним закладом, яка здійснюється студентами згідно з метою й завданнями, які стоять перед студентськими колективами, функціонує з метою забезпечення університету новими техніками управління колективу, такими способами організації студентів, що є максимально доцільні і близькі до студентської молоді.

У студентів, які беруть участь у роботі організації студентського

самоуправління, нагромаджується досвід соціально корисної поведінки, організаторські та управлінські навички.

Система студентського самоврядування сприяє реалізації інтересів, можливостей і бажань студентів, вирішує можливі протиріччя, що виникають у навчально-виховному процесі. Тому система самоврядування у вищому навчальному закладі повинна бути гнучкою, щоб враховувати весь спектр громадських, особистісних інтересів і особливостей студентів.

Робота студентського самоврядування має бути на достатньому рівні, оскільки не лише навчальний процес відіграє важливу роль в житті студентів.

Умовами ефективного впливу і роботи самоврядування є:

– демократизм на стадії обговорення і прийняття рішень. Рішення мають враховувати інтереси студентів, не заперечувати статут університету.

– усвідомлення членами самоврядування вимог дисципліни і узгодження параметрів контролю в ході реалізації колективно вироблених рішень. Винесення рішень та перевірка роботи, що йде на отримання певного результату, є доволі важливою. Це пов'язано з тим, що в ході роботи можуть бути отримані нові технології, більш доцільні шляхи вирішення поставленої проблеми.

– взаємна координація і узгодження планів діяльності з керівництвом вищого навчального закладу. Є доволі необхідною умовою для ефективності роботи самоврядування.

Студентське самоврядування керується метою підвищення соціальної активності студентів, розвитку їхніх інтелектуальних, моральних здібностей, реалізації їхнього творчого потенціалу у власних інтересах, інтересах навчального закладу та в інтересах країни загалом.

Вагома складова університетського самоврядування є студентство, яке має стати партнером в умовах виховання. Саме це спонукає студентське самоврядування до подальшого розвитку і збагачення новітніми демократичними ідеями. Від ефективності його діяльності значною мірою залежить формування національно-свідомого громадянина.

Вивчення практики виховної діяльності у вищих аграрних навчальних закладах України показало, що вона не має системного характеру. Особливо це стосується позааудиторної виховної роботи, яка недостатньо пов'язана з навчальним процесом, побудована переважно на окремих, разових заходах і епізодичній взаємодії колективів вищих навчальних закладів із соціальними інститутами і характеризується недостатньою активністю студентського самоврядування.

Аналіз науково-методичної літератури показав, що проблемі виховання студентів у вищих навчальних закладах освіти присвячено значну кількість

наукових праць. Загальні питання теорії і практики виховної роботи відображено в дослідженнях А. Алексюка, В. Білоусової, С. Гончаренко, Н. Ничкало, Б. Ступарика, В. Сухомлинського, О. Сухомлинської, М. Ярмаченка та ін.

Методичні аспекти виховання студентів у вищій професійній школі висвітлено в працях С. Демянчука, Т. Дем'янюк, В. Заслуженюка. Проблему організації виховної роботи зі студентами різних типів навчальних закладів у позаурочний час досліджували В. Бабич, А. Бойко, І. Винниченко, Г. Глухова, В. Жук, О. Кондратюк, В. Кузь, І. Мартинюк, В. Петрович. Теорія і практика у вищих аграрних навчальних закладах досліджувалась в наукових роботах Р. Балан, Л. Барановської, С. Заскалети, Д. Іщенко, П. Лузана, В. Свистун.

Одразу слід наголосити, що теорія навчально-виховного процесу вищої школи тісно пов'язана з вивченням організаційно-педагогічних умов, що забезпечують успішний його преребіг. Виховний вплив викладача, на думку І. Зязюна, може мати позитивний результат і перетворитися в стійкі переконання, а може й ні [4]. Р. Нізамов вважає, що організація активної пізнавальної діяльності студентів можлива тільки під час створення психолого-педагогічних умов, тобто обстановки в аудиторіях, кабінетах, де відбуваються виховні заходи, зокрема, кураторська година, на якій в тісній взаємодії подана найкраща сукупність психологічних і педагогічних факторів (середовища засобів, відносин тощо), що забезпечують можливість викладачу організувати активну діяльність студента. Такі умови створюються з урахуванням фізіології, психології особистості, вимог педагогіки до організації процесу виховання [1].

Однією з головних умов педагогічної діяльності виступають потреби вихованців – С. Гончаренко. Особистість здатна удосконалюватися, засвоювати нові форми поведінки лише за умов готовності до цього процесу, коли її бажання і прагнення збігаються з виховними вимогами [2]. Тому будь-який метод виховання буде мати успіх у вищому аграрному навчальному закладі, якщо він буде відповідати інтересам і потребам молоді, і навпаки, жодний метод не досягне мети, якщо не буде враховувати потреби студентів. Адже головна ціль будь-якого методу виховання – студенти, які потребують нового досвіду, знань та певних виховних дій.

Тільки співпраця двох суб'єктів – студента і викладача – може забезпечити ефективну реалізацію навчальних планів і програм, стратегії і методів навчально-виховної роботи.

Суттєвою проблемою сьогодні виступає виховання самих викладачів. Щоб донести зміст предмета до умів і сердець студентів, допомогти їм творчо засвоїти знання, розвинути їх професійні та особистісні здібності,

щоб працювати як куратор академічної групи, викладач повинен мати спеціальну педагогічну підготовку. Відсутність у викладача педагогічних і методичних знань і вмінь ускладнює процес навчання і виховання.

Розв'язанню цієї проблеми могла б сприяти робота "Семінару для кураторів академічних груп", "Семінару молодого викладача", які б охоплювали різні грані життя колективу вищого аграрного навчального закладу в навчальний і позанавчальний час. Для забезпечення методичною літературою, яка б дійсно стала у пригоді, пропонується організувати і провести комплекс заходів, а саме: науково-практичні конференції, методологічні семінари, лабораторії соціологічних досліджень з питань виховання, проведення зустрічей з відомими науковцями педагогічних університетів, звернення до досвіду вітчизняних і закордонних вищих навчальних закладів з питань студентського самоврядування, систематичні обговорення питань виховання на засіданнях кафедр, вченої ради тощо [3].

Усе це дасть змогу цілеспрямовано і системно вести роботу зі студентським самоврядуванням, використовуючи найрізноманітніші форми і засоби виховного впливу, які допомагають духовному зближенню викладачів і студентів, що в свою чергу допоможе якісному і цілісному формуванню студента як конкурентоспроможної, організованої особистості.

Молодь в усі часи найбільш чутливо реагувала на зміни в суспільстві, їй притаманне негативне ставлення до порушення норм, законів, моральних принципів, тому можна з повним правом розглядати молодь, а особливо студентство, як ту гілку населення, що повністю відтворює і показує своє ставлення до соціально-економічного та політичного стану суспільства. Саме тому є важливим створення та захист студентського самоврядування як демократичної ланки життя [8].

Студентське самоврядування Миколаївського національного аграрного університету реалізується такими шляхами:

- проведення виборів студентського президента, студентських деканів, які представляють орган студентського самоврядування у співпраці з керівництвом факультету та університету, а також виборів студентських деканів;

- створення спеціальних комісій у межах самоврядування, до яких належать: навчально-виховна, соціально-побутова, соціологічна, культурно-масова, редколегія, прес-центр;

- розробки і запровадження плану роботи студентського самоврядування;

- розподіл коштів на матеріальну допомогу студентам – сиротам, напівсиротам, малозабезпеченим, чорнобильцям, а також на преміювання студентів, які досягли успіху в навчанні;

- сприяння у створенні відповідних умов проживання та відпочинку

студентів, що мешкають у гуртожитку;

– співробітництво зі студентами інших навчальних закладів та молодіжними організаціями ближнього та дальнього зарубіжжя;

– створення різноманітних студентських наукових гуртків, об'єднань, клубів за інтересами тощо.

Особливістю студентського самоврядування Миколаївського національного аграрного університету є те, що будь-який студент має право висунути або бути висуненим для отримання певної посади у студентському самоврядуванні. Саме це дає змогу особам, що мають активну життєву позицію, брати участь в житті колективу та університету в цілому.

У світлі реалізації Болонського процесу особливо актуальною стає проблема контролю якості освіти. У зв'язку з цим навчально-виховна комісія під керівництвом студентського декана активізувала свою роботу щодо аналізу результатів проміжних атестацій, відвідувань занять студентами, результатів сесій та інше.

Ці питання обговорюються в студентських групах, на засіданнях студентського деканату. Пропозиції органів студентського самоврядування враховуються деканом факультету при вирішенні питань щодо рейтингу студентів.

Для створення необхідних умов проживання і відпочинку у гуртожитку створена студентська рада, яка вирішує проблеми розподілу місць у кімнатах, санітарної гігієни стану кімнат, організації дозвілля студентів, що проживають у гуртожитку.

Органи студентського самоврядування керуються у своїй роботі чинним законодавством, рішенням Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та відповідно центрального органу виконавчої влади, в повноваженні якого знаходиться вищий навчальний заклад, а також Статутом Миколаївського національного аграрного університету.

Серцем студентства є органи студентського самоврядування, діяльність яких спрямована на удосконалення навчально-виховного процесу з метою підвищення якості знань, виховання духовності і культури студентів, зростання у студентів соціальної активності та відповідальності за доручену справу.

Студентське самоврядування є визначальним у формуванні національної свідомості студентів, патріотичному вихованні, покликане формувати морально-психологічний стан майбутнього студента-аграрія, спонукати до фізичного вдосконалення, виробляти глибоке розуміння громадянського обов'язку, активно брати участь у формуванні та реалізації молодіжної та освітньої політики, вивчати героїчні сторінки історії українського народу.

Проект Концепції розвитку студентського самоврядування в Україні говорить про те, що студентське самоврядування – це процес реальної участі осіб, які навчаються, в управлінні та керівництві діяльністю свого колективу у взаємодії зі всіма органами управління вищим навчальним закладом, провідний фактор активізації навчальної діяльності, виховання лідерських та організаторських якостей, соціальної активності, громадської відповідальності та свідомості, гармонійного розвитку майбутнього фахівця, основа розширення демократизму та підвищення ролі вищої школи як соціальної системи. Студентське самоврядування не лише репрезентує студентську громаду свого вищого навчального закладу, а й покликане ефективно діяти у багатовекторному форматі: від захисту прав студентів до раціональної організації їхнього дозвілля [9].

Формування національної свідомості студентів вищих аграрних закладів освіти передбачає вироблення культури міжнаціональних відносин, доброзичливого ставлення до представників інших народів, загальнолюдських цінностей, національно-культурних цінностей народів світу.

Використана література:

1. Вишневецький О. Сучасне українське виховання. Педагогічні нариси. – Львів: Львівський обласний науково-методичний інститут, 1996. – 238 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. – К.: Центр навчальної літератури, 2003.
3. Дубасенюк О. А. Концептуальні положення теорії професійної виховної діяльності педагога // Педагогіка і психологія. – 1994. – № 4. – С. 90-97.
4. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності (проект) // Освіта України. – 2000. – № 32. – 9 серпня.
5. Чорна К. І. Виховання громадянина, патріота, гуманіста: науково-методичний посібник. – К.: ПП “Медіана”, 2004. – 60 с.
6. Лузан П. Г., Дьомін А. І., Рябинець В. І. Формування активності студентів у навчанні. – К.: Вища школа, 1998. – 192 с.
7. Сучасні аспекти виховного процесу у вищих навчальних закладах України // Тези доповідей міжрегіональної наук.-практич. конференції. – Львів, 2000. – 157 с.
8. Васянович Г. П. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. / Г. П. Васянович. – Львів: Ліга-Прес, 2000. – 100 с.
9. http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/25710/

ГАЛЕЕВА А. П., БОНДАРЧУК А. А. Студенческое самоуправление в организации учебно-воспитательного процесса в высшем учебном заведении.

В статье рассматриваются вопросы студенческого самоуправления в Николаевском национальном аграрном университете, определены основные направления и пути его совершенствования, которые определяют формирование национального самосознания, патриотическое воспитание, необходимое для формирования морально-психологического состояния будущего студента, понимание гражданского долга, реализации молодежной политики и политики образования.

Ключевые слова: самоуправление, воспитание, воспитательный процесс, пути решения, методические аспекты воспитания, воспитательное воздействие.

GALEEVA A., BONDARCHUK A. Student government in the organization of the educational process in higher school.

This article shows aspects of the students government in Mykolayiv National Agrarian University, the main ways of improvement are defined, they determine the formation of national consciousness and patriotic education which is necessary for future student's moral building, understanding of the civic duty, realization of youth policy and education, taking place in active life position and university. Article shows an importance, benefit of student activity, scientific contests and student government. This article shows the importance of student government, and ways of solving the problems posed to the students as full member of the process of education.

Keywords: student government, education, training process, solutions, methodological aspects of education, educational impact.

УДК 37.013.77

**Джалилзаде Ш. Ю.
Азербайджанский Институт Учителей**

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ ВОЗДЕЙСТВИЯ НА ФОРМИРОВАНИЕ ЛИЧНОСТИ СТУДЕНТА

В педагогической науке взаимоотношения между педагогом и студентом, особенности характеристики студента как личности, причины, характеризующие результаты этих взаимоотношений, профессионализм педагога в воспитании и обучении студента, и многие другие факторы, напрямую действующие на формирование студента как личности, являются показателями педагогических возможностей воздействия на формирование личности студента. Современные научные исследования говорят о многих новшествах в воспитательной работе, проводимой в ВУЗах.

Ключевые слова: личность студента, компоненты, педагогический процесс, активное обучение.

В древнем Риме и в средние века каждого интересующего образованием и учебой называли студентом. Основной функцией так называемых студентов было прослушивание лекций, участие в семинарах и демонстрация своих знаний. Студенты, как личность, всегда привлекали внимание исследователей.

Основная задача студента – это обучение, развитие интеллекта в период обучения. Студент, обучаясь в ВУЗах, должен наравне со знаниями, усвоить науку о воспитании, культуру, этические, эстетические и другие воспитательные нормы, которые выведут его наравне со знаниями в общество. Личности с высокими профессиональными знаниями и нормами поведения в обществе всегда ценятся и занимают достойное место. В этом случае сознательно обеспечиваются и усиление умственных мотивов, самообучение, самооценка, самовоспитание и т.д. [1, с. 433].